

MOTION

En ny era i Kramfors kommun

Givet kommunens förutsättningar som befolkningsutveckling, ekonomi, kvalitet i vård och omsorg samt skola och bostadssituation framstår det med all tydlighet att en omfattande förändring behövs i det politiska tänkandet och de politiska målen. Den kamerala synen som präglat kommunen de senaste tio åren lämnar inget utrymme för en progressiv politik inriktad på förnyelse och tillväxt.

Det har under de senaste åren gjorts en del satsningar i främst staden Kramfors, men dessa främjar enbart de som redan bor i kommunen men saknar den attraktionskraft som behövs för att stimulera inflyttning till kommunen. Det behövs något mer och annorlunda för att vända den negativa befolkningsutvecklingen och därmed stärka kommunens ekonomi.

Vill man vända utvecklingen måste man ha en idé om vad som behövs för att göra Kramfors kommun mer attraktiv än angränsande kommuner. Då räcker det inte med några övergripande målsättningar. För vem vill inte ha nöjda medborgare, god kvalitet och attraktiv arbetsgivare? Vem motsätter sig god ekonomisk hushållning? Självklarheter som styr i alla kommuner. Fokus ska istället vara på ledarskap, planering och framförhållning samt rationella organisationsstrukturer.

Kramfors kommun måste hitta sättet att sticka ut, väcka nyfikenhet, visa handlingskraft och våga det som andra tvekar inför. I det tankearbetet måste man frigöra sig från navelskådande och se saker i ett perspektiv, som de som inte bor i kommunen har när de söker alternativ för lokalisering. Frågor behöver ställas för att rensa ut gamla tankar i det politiska skafferiet. Där blir det ofta så att allt får stå kvar på sin gamla, av tradition eller auktoritetstro, av vana eller fördomar bestämda platser. Det invanda sättet att tänka innebär ofta att man inte alls tänker utan bara tanklöst plockar fram vad som finns för handen.

En god utgångspunkt i detta tankearbete kan vara det som ordförande för kommunstyrelsen skriver i förordet till 2016 års budget. Han vill se att unga välutbildade barnfamiljer flyttar in. Han talar också om strategier och handlingsprogram men utan något substantiellt innehåll. Den fråga som kan ställas är: Vad kan förmå en välutbildad familj att välja Kramfors kommun före andra kommuner som bostadsort?

Svaret på frågan är en skola i särklass. Välutbildade föräldrar förstår betydelsen av utbildning och kräver detta för sina barn. Kommunens skolor måste kunna garantera att alla elever inte bara går ut grundskola och gymnasium med godkända betyg utan med höga betyg. Till detta behövs resurser, d.v.s. ökade ramar till BKU.

En andra faktor som har stor betydelse är kvalitén på vård och omsorg av de äldre. Om man som ung känner ansvar för sina föräldrar jämför man vården i olika kommuner och väljer att ordna sin situation utifrån vad som kan anses mest gynnsamt. Om Kramfors sticker ut med en exempellös verksamhet inom området bidrar detta till att gagna kommunen vid val av lokalisering av familj och nära anhöriga. Till detta behövs resurser, d.v.s. ökade ramar till BAS. En inte alldeles enkel uppgift beaktande kommunens demografiska situation och de av myndigheter och Riksdag/Regering nya uppgifter för en god omvårdnad.

I anslutning till detta är det nödvändigt att diskutera tillgången av bostäder för barnfamiljer. Bostadsmarknaden i kommunen är inte särskilt rörlig och här måste en analys göras för hur man

åstadkommer ökad rörlighet. Ett sätt är att kommunen initierar byggande av äldreboende i olika former för att öka valmöjligheten till anpassat boende och möjliggöra lämnandet av den många gånger för stora bostaden, bättre lämpad för en barnfamilj.

En andra åtgärd i denna fråga är att färdigställa ett större antal byggbara tomter för att tillgodose olika önskemål. Detta ska inte enbart gälla området kring staden Kramfors utan hela kommunens område. Variation i läge är av yttersta vikt. Här är kommunen alldeles för tafatt.

Kommunstyrelsens ordförande vill se mer av en kunskapsintensiv arbetsmarknad. Här kan diskuteras i vilken ända man ska börja. Förmå företag som kräver hög kompetens att lokalisera sig till kommunen och inpendling av den arbetskraft som efterfrågas? Vad görs i dagsläget åt den aspekten? Eller ska man skapa förutsättningar som leder till inflyttning av högutbildade och därmed underlättar företagets rekrytering av kvalificerad arbetskraft? Finns det en strategi för detta? En tredje variant är ett intensifierat samarbete mellan näringsliv och kommunen för att utbilda rätt för ökat utbud av välutbildad arbetskraft. Här finns redan ett embryo som behöver utvecklas. Delikata frågeställningar som skulle kunna leda till slutsatsen att företag har lättare att flytta till en kommun där man inte stöter på svårigheter att rekrytera rätt kompetens.

En god infrastruktur är helt avgörande för om kommunen ska lyckas med konststycket att vända den negativa befolkningstrenden. Det ställer krav på samordning mellan olika trafikslag för ökad rörlighet över kommungränsen och en utvecklad kommunikation stad- landsbygd. Olika trafikslag måste koordineras för att underlätta arbets- och serviceresor. Det kräver att kommunen ställer krav på den regionala trafikplaneringen.

Det är nödvändigt med ett regionalt perspektiv och samarbete om kommunen ska överleva som självständig juridisk person. I regeringskretsen finns redan planer på en ny kommunsammanslagning och Kramfors kommun är en kommun som riskerar att slås samman med andra kommuner. Det finns alla anledning att vara på alerten i just denna fråga. Nästa fråga av avgörande betydelse är när väl regionindelningen blir av. I en anda av givande och tagande måste kommunen stå upp i förhandlingarna för att nå bästa möjliga överenskommelser.

Det är tillfredsställande att den politiska majoriteten kommit, om än sent, till insikt om nödvändigheten av en modern och framtidsinriktad politik. För så får man väl ändå tolka kommunstyrelsens ordförande i beskrivningen av kommunens situation och mål. Men för att nå nya djärva mål krävs ett helt nytt förhållningssätt i det ekonomiska tänkandet och hur kommunen ska bli mer effektiv i sina tjänster utan att tappa i kvalitet. Till syvende och sist blir frågan hur man ska skapa ekonomiskt utrymme för allt det som behövs för att få kommunen att framstå som exemplarisk. Var ska de ekonomiska resurserna hämtas? Svaret blir att kommunen måste slimma hela sin verksamhet med målet att bli effektivare med en mindre kostym och mer av konkurren utsatt verksamhet. Endast det allra nödvändigaste ska utföras i kommunal regi. Allt annat läggs ut på entreprenad.

För att nå det målet måste kommunen göra två saker samtidigt: skära ned på antalet anställda samt påbörja en kompetenshöjande utbildning av kvarvarande personal. All verksamhet som kan konkurren utsättas, utan att man tappar i kvalitet, ska övervägas. Under en femårsperiod ska antalet heltidsanställda i kommunen minska med 75 personer, d.v.s. 15 per år. Räknet på 2015 års genomsnittliga lönekostnad blir det ackumulerade kapital under femårsperioden dryga 100 miljoner. Pengar som i huvudsak ska gå till de två tunga verksamhetsområdena skola samt vård- och omsorg.

Beaktande antalet anställda som har kommunen som arbetsgivare är en rationalisering av verksamheten i den omfattning som här förespråkas fullt möjligt utan att den kommunala servicen förlorar i kvalitet. Men för att få igång omstruktureringen måste man börja med att ifrågasätta varje

tjänst i den kommunala verksamheten. Med ökad kompetens kommer färre att kunna utföra samma arbete. Läger man så till digitaliseringens möjligheter, och här har Kramfors kommun mycket kvar att göra, öppnas nya möjligheter till besparingar.

Digitaliseringskommissionen har som mål att Sverige ska bli bäst i världen på digitalisering. Målsättningen ställer krav på alla aktörer inte minst de svenska kommunerna. Digitaliseringen är en katalysator, en möjliggörare och en motor. Den innebär både att vi gör saker på ett nytt sätt och att vi kan göra helt nya saker. Digitaliseringen förändrar grundläggande strukturer för företag och offentlig sektor, för arbetsliv och utbildning men också för tilliten för den sociala samanhållningen i samhället. Här ligger en utmaning. Den digitala utvecklingen sker snabbt och har förändrat förutsättningarna för hur medborgarna kan och vill interagera med kommuner, landsting och myndigheter. Hur bygger man ett framtida tryggt samhälle som samtidigt möter behoven hos den nya generationens medborgare?

Det gäller att ändra på sättet att tänka. Hur tänker vi utveckling? Strukturella reformer kräver nya tänkesätt. Särskilt i kommunal verksamhet som omgärdas av styrande lagstiftning och långa traditioner. Här måste invanda arbetsformer ifrågasättas.

En klar fördel för de anställda i verksamheten är att med ökad kompetens följer ökad personlig tillfredsställelse i det dagliga arbetet. Med det följer också en bättre löneutveckling och som helhet framstår kommunen som en attraktiv arbetsgivare med en gott arbetsklimat.

Här ska också tas upp frågan om kommunens hantering av leasingbilar. Det borde vara möjligt att pressa kostnaderna vid en upphandling genom att konsekvent hyra in mindre fordon, vilket betyder lägre leasingavgifter med åtföljande bränslekostnader och service. Idag förekommer ett flertal olika bilmärken i leasingflottan av kan tyckas onödigt stora modeller. Kanske ska en ny upphandlingsstrategi övervägas där bilfirmorna ställs mot varandra om man väljer att upphandla en flotta av ett och samma märke.

Utifrån vad som här anförts föreslås att kommunfullmäktige beslutar följande:

Att inför kommande budgetarbete 2017 påbörja en omstrukturering av den kommunala verksamheten med målsättningen att minska uppdelningen av ansvarsområden och därmed antalet tjänster, minst 15 per år;

Att omgående påbörja en genomgripande kompetenshöjning av kommunens anställda med början av de högsta cheferna i ledarskap, struktur- och organisationsfrågor;

Att påbörja arbetet med att lägga ut kommunal verksamhet på entreprenad där så är möjligt och framför allt lönsamt;

Att tillföra kommunen digital kompetens både vad gäller e-tjänster som bredbandsutbyggnad;

Att påbörja en succesiv utökning av budgetramarna för de två nämnderna BAS och BKU i den takt som besparingar i andra sektorer medger;

Att ompröva upphandlingsstrategin av leasade fordon;

Att färdigställa ett större antal byggbara tomter över hela kommunen.

Alderskog i augusti 2015

Stina Ekbäck

